

Förslag till uppdaterad strukturersättningsmodell

Förskoleförvaltningen

Datum: 2025-09-24

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Uppdraget	3
Resursfördelning	3
Likvärdig utbildning	4
Förskolenämndens resursfördelning	4
Grundbelopp	4
Förslag till uppdaterad strukturersättningsmodell	4
Vilka nivåer av sammanhang befinner sig barnen i?	5
Hushållssammanhang	5
Bostadsområdessammanhang	5
Förskolesammanhang	6
Vad består sammanhangen av?	6
Kort om att mäta sammanhang	7
Utbildningssammanhang	7
Ekonomiskt sammanhang	8
Språkligt sammanhang	9
Hur skapar vi en socioekonomisk resursfördelningsmodell som kontinuerligt möter barnens behov?	9
Modellkonstruktion	10
Hushållstyngd	10
Områdestyngd	10
Förskoletyngd	11
Fördelning av variabler och effekter i modellen	11
Ekonomiska konsekvenser	14
Referenser	15
Bilagor	15

Inledning

Bakgrund

När förskolenämnden bildades 2013 beslutades det om en ny ekonomisk resursfördelningsmodell inom förskolenämndens ansvarsområde. Syftet med modellen var delvis att skapa en ökad differentiering mellan åldersgrupperna till förmån för de yngre barnen. Ett annat syfte med modellen var att fördela delar av resurserna enligt socioekonomiska faktorer med målsättningen att öka den kvalitetsmässiga likvärdigheten i stadens förskolor.

Resursfördelningsmodellen har använts sedan 2014 med ett antal mindre justeringar under åren som följt. Inför 2015 beslutade förskolenämnden att justera storleken på strukturersättningen från 5 procent till 4 procent av grundersättningen.

Uppdraget

Inom intern kontroll gjordes under 2024 en granskning av förskoleförvaltningens underlag om socioekonomiska skillnader vilken presenterades för förskolenämnden. Granskningen kom till slutsatsen att det finns osäkerhet kring huruvida strukturersättningen speglar barnens behov och förutsättningar på ett träffsäkert sätt. Detta gäller dels själva indexkonstruktionen, dels de faktorer som ingår i indexet. Exempelvis visar granskningen att uppgiften om försörjningsstöd är föränderlig då den är beroende av politiska beslut om principer för försörjningsstöd. I den utvärdering av strukturersättningsmodellen som förskolenämnden tog del av gjordes bedömningen att de variabler som ingår i nuvarande modell var i behov att ses över samt hur de i modellen viktas i relation till varandra. Mot bakgrund av detta uppdrog förskolenämnden åt förskoleförvaltningen att ta fram en uppdaterad strukturersättningsmodell.

Resursfördelning

Alla kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens olika förutsättningar och behov, vilket framgår i skollagen. Skollagen och skolförordningen styr även hur och på vilka grunder som kommuner ska fördela resurser till enskilda huvudmän. I skollagen framgår det att hemkommunen ska lämna bidrag i form av bland annat ett grundbelopp till huvudman för fristående förskola och enskild pedagogisk omsorg. I skolförordningen tydliggörs att likabehandlingsprincipen ska tillämpas vilket innebär att bidraget beräknas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

Likvärdig utbildning

Enligt skollagen ska utbildningen vara likvärdig oavsett var i landet som utbildningen anordnas. I utbildningen ska barnets bästa vara utgångspunkten och ska anpassas efter barns olika förutsättningar och behov. Enligt skollagen ska även kommunerna fördela resurser till utbildningen efter barnens förutsättningar och behov. Alla barn har rätt till en utbildning i förskolan av god kvalitet oavsett det enskilda barnets socioekonomiska förutsättningar. Förskolan har ett ansvar att genom en likvärdig utbildning agera kompensatoriskt och möta de skilda villkor som barnen lever under. Alla barn ska ha rätt till en förskola som möter deras behov.

För att förskoleverksamheten ska kunna ha en kompenserande funktion bör den bygga på en analys av hur barns olika villkor kan mötas på bästa sätt och där även resurser fördelas efter detta, däribland ekonomiska. En förskola av god kvalitet har positiva och långsiktiga effekter på barns utveckling och lärande. Däremot kan en förskola som inte är likvärdig riskera att reproducera och förstärka segregation och social ojämlikhet (Vetenskapsrådet, 2015).

Förskolenämndens resursfördelning

Vid förskolenämndens sammanträde 2023-02-14 (FSKF-2022-110, §21) antogs de gällande reglerna som styr förskolenämndens resursfördelning. Syftet med att regelverket finns är för att tydliggöra för kommunala och fristående aktörer vilka olika ersättningar som betalas ut per barn och hur avstämningen går till. Grundbeloppet, som betalas ut till såväl kommunala som fristående huvudmän för förskola och pedagogisk omsorg, utgör den ekonomiska basen för att bedriva verksamhet i enlighet med skollag och övriga styrdokument.

Grundbelopp

Förskolenämndens resursfördelning till alla förskolehuvudmän sker genom ett grundbelopp som består av tre delar: grundersättning, strukturersättning och lokalkostnadsersättning. Av det totala belopp som budgeterats att avse grundbelopp, exklusive lokalkostnader, avsätter förskolenämnden 96 procent till grundersättning och 4 procent till strukturersättning.

Medräknat förskolenämndens lokalkostnader fördelas 73 procent till grundersättning, 24 procent till lokalkostnadsersättning och 3 procent till strukturersättning.

Förslag till uppdaterad strukturersättningsmodell

Utgångspunkten i utredningen av en uppdaterad strukturersättningsmodell har varit att identifiera vad i barnens enskilda sammanhang som påverkar deras förutsättningar att ta till sig utbildning i förskolan och som kommunen bör kompensera för.

För att identifiera vad det är som ska kompenseras för har dessa frågeställningar varit centrala:

1. Vilka nivåer av sammanhang befinner sig barnen i som är relevanta att inkludera i en socioekonomisk resursfördelningsmodell för förskola?
2. Vad består sammanhangen av som är relevant att inkludera i en socioekonomisk modell för förskola?
3. Hur skapar vi en socioekonomisk resursfördelningsmodell som kontinuerligt möter barnens behov?

Vilka nivåer av sammanhang befinner sig barnen i?

En resursfördelningsmodell som ska kompensera för barnens förutsättningar behöver ha sin utgångspunkt i *vad* som påverkar barnen. Det är barnets situation här och nu som är av betydelse och en strukturersättningsmodell behöver ta i beaktning vad i de sammanhang som barnet befinner sig som ska kompenseras för.

Sammanhangen kan delas in i tre nivåer: 1) hushållssammanhanget, 2) bostadsområdessammanhanget och 3) förskolesammanhanget.

Hushållssammanhang

I den nuvarande strukturersättningsmodellen ingår variabler som mäter barnets vårdnadshavares och/eller föräldrars situation. I den uppdaterade modellen benämns detta som *hushållssammanhang*. Det vill säga det hushåll som barnet bor i kan huvudmannen behöva kompensera för.

I förslaget på uppdaterad strukturersättningsmodell föreslås fyra variabler mäta hushållssammanhanget. Dessa redogörs för under "*Vad består sammanhangen av?*".

Bostadsområdessammanhang

Vidare finns det goda grunder att beakta uppväxtmiljön i än bredare bemärkelse som något som påverkar barnens förutsättningar i förskolan. I Vetenskapsrådets forskningsöversikt *En likvärdig förskola för alla barn* (2015) framhålls att förhållandet mellan förskolan och barnens närområde påverkar förskolan som kompenserade funktion. Därtill påverkar bostadsområdet barnet, även i de fall barnens hushållssammanhang har en högre socioekonomisk status (Vetenskapsrådet, 2015). I SCB:s och Boverkets rapport *Fördjupad analys om utanförskap* (2024) identifieras en koppling mellan elevers skolresultat och graden av socioekonomiska utmaningar i området där eleverna bor. Liknande slutsatser dras i SOU 2025:76 *Det handlar om oss – så bryter vi utanförskapet och bygger en starkare gemenskap* där det konstateras att grannskapet har en påverkan på individens livschanser.

I förslaget till uppdaterad strukturersättningsmodell föreslås därmed bostadsområdessammanhanget inkluderas och bestå av samma variabler som

hushållssammanhanget, men i relation till befolkningens sammansättning i barnets bostadsområde. Variablerna redogörs för under "*Vad består sammanhangen av?*" och konstruktionen av det index som mäter bostadsområdessaammanhanget redogörs för under "*Modellkonstruktion*", samt bilaga 1 – *Teknisk beskrivning av strukturersättningsmodellen*.

Förskolesammanhang

Med förskolesammanhanget avses vilka andra barn ett barn möter på förskolan, med andra ord barngruppernas sammansättning. I Skolverkets rapport från 2025 *Segregation och likvärdighet i förskolan* framkommer att förskolesegregationen är högre för barn från mer socioekonomiskt utsatta bakgrunder, samt att dessa barn har något högre risk att prestera sämre i skolan jämfört med barn från mer gynnsamma socioekonomiska bakgrunder. Vetenskapsrådets forskningsöversikt från 2015 hänvisar till flera studier som visat att utöver barnets familj (det vill säga hushållssammanhanget) är förskolan det viktigaste sammanhanget för barnets utveckling och lärande.

Det är därmed viktigt att en resursfördelningsmodell inte bara tar hänsyn till barnets direkta sammanhang i hushållet, utan även tar hänsyn till det sammanhang barnet möter på förskolan, utifrån antagandet att förskolan eller barngruppens sammansättning i sig kan verka kompensatorisk eller behöva kompenseras för.

Boendesegregationen speglas av förskolorna vilket innebär det att barn med sämre förutsättningar i högre utsträckning samlas på samma förskola. Detta ställer ytterligare krav på förskolans kompensatoriska arbete och bör kompenseras för av huvudmannen. I förslaget till uppdaterad strukturersättningsmodell föreslås förskolesammanhanget att bestå av samma variabler som hushållssammanhanget, men i relation till sammansättningen på förskolan. Variablerna redogörs för under "*Vad består sammanhangen av?*" och konstruktionen av det index som mäter förskolesammanhanget redogörs för under "*Modellkonstruktion*", samt i bilaga 1 – *Teknisk beskrivning av strukturersättningsmodellen*.

Vad består sammanhangen av?

Utöver att identifiera de tre nivåerna av sammanhang som påverkar barnets förutsättningar för utveckling och lärande, behöver det även klargöras vad sammanhangen består av. För att identifiera de olika delarna av sammanhangen, har en inventering gjorts av ett antal befintliga socioekonomiska index och ersättningsmodeller. De modeller som inventerades var bland annat det kommunalekonomiska utjämnningssystemet (som bland annat används nationellt i fördelningen av statsbidrag), de socioekonomiska index som används i Skolverkets rapport från 2025 om segregation och likvärdighet i förskola samt SCB:s och Boverkets rapport om utanförskap från 2024. Därtill undersöktes även SKR:s socioekonomiska index (som bland annat används i Öppna jämförelser – Förskola), Göteborgs strukturbelopp för förskolan samt Malmö stads strukturersättningsmodell för grundskolan. De olika indexen och ersättningsmodellerna innehöll en mängd specifika

variabler som mätte olika delar av socioekonomi, dessa kan delas in i ett antal huvudsakliga sammanhang; 1) utbildning, 2) utländsk bakgrund, 3) ekonomi, 4) boendesituation, 5) kön och 6) kontext.

För att identifiera vilka av dessa sammanhang som var relevanta att inkludera i en socioekonomisk resursfördelningsmodell för förskola har utredningen tagit avstamp i den forskning som finns att tillgå. Vidare var den ursprungliga ansatsen vägledande i urvalet. Det vill säga, *vad* i dessa sammanhang påverkar barnets förutsättningar att ta till sig utbildningen i förskolan som kommunen bör kompensera för?

Utredningen har landat i att alla sammanhang som identifierades i omvärldsbevakningen, förutom kön, bör inkluderas i en strukturersättningsmodell. Kön ingår inte då det finns för lite forskning som stöttar att det är en lika avgörande faktor i förskolan. Övriga sammanhangs påverkan på barnets förutsättningar redogörs för nedan. Det sista sammanhanget, kontext, handlar om de nivåer av sammanhang som redogjorts för i föregående avsnitt.

Kort om att mäta sammanhang

För att skapa en resursfördelningsmodell som fungerar i praktiken behöver de sammanhang som identifieras som relevanta mätas med konkreta variabler. Styrande i valet av variabler är att de mäter det som modellen avser kompensera för. Alla definitioner av de utvalda variablerna återfinns i bilaga 1 – *Teknisk beskrivning av strukturersättningsmodellen*.

Utbildningssammanhang

Utbildning är ett sammanhang som finns med i de flesta socioekonomiska resursfördelningsmodellerna vid inventeringen av andra kommuners resursfördelning (Skolinspektionen, 2016; SKR, 2018), och sambandet mellan föräldrars utbildningsnivå och skolprestationer är välbelagt genom forskning (Avcı, 2025; SCB, 2024; Skolverket, 2025; SKR, 2014; Vetenskapsrådet, 2015). SKR konstaterade exempelvis redan 2014 att den faktor som har starkast samband med om en elev uppnår målen i skolan är föräldrarnas utbildningsnivå. Även i Vetenskapsrådet forskningsöversikt från 2015 dras liknande slutsatser. Nyligen har det konstaterats i SOU 2025:76 *Det handlar om oss – så bryter vi utanförskapet och bygger en starkare gemenskap* att just utbildningsnivå är en viktig förklaringsfaktor i skillnader mellan elevers skolresultat och gymnasiebehörighet. I en analys av SCB respektive Skolverket från 2025 har det identifierats att utbildningsnivån är en av de viktigaste faktorerna för att förklara variation i elevers skolresultat.

Det utbildningssammanhang som barnet befinner sig i är därmed viktigt. Att föräldrarnas eller vårdnadshavarens utbildningsnivå spelar roll för barnets förutsättningar att ta till sig utbildningen i förskolan förklaras delvis i forskningen genom att föräldrarnas utbildning påverkar barnens egen självbild av att man kommer att lyckas i skolan (SKR, 2014). Vidare påverkar det de språkliga sammanhang man befinner sig i hemmet, liksom det stöd och förväntningar vårdnadshavaren ger barnets skolgång (SKR, 2014; Vetenskapsrådet, 2015).

Det är således relevant för huvudmannen att kompensera barn vars vårdnadshavare har lägre utbildningsnivå, för att möjliggöra att alla barn har lika förutsättningar att ta till sig utbildningen i förskolan. För att identifiera barnets utbildningssammanhang används variablerna:

- Ingen vårdnadshavare har högre utbildning än grundskola.
- Ingen vårdnadshavare har högre utbildning än gymnasium.
(För bostadsområdet används "Andel med högst förgymnasial / gymnasial utbildning").

Den förstnämnda variabeln väger tyngre i modellen. Hur viktning sker redogörs för under avsnitt *Modellkonstruktion*.

Ekonomiskt sammanhang

Även ekonomi är ett vanligt förekommande sammanhang i flera av de befintliga modeller och index som mäter socioekonomi (Skolinspektionen, 2016). Litteraturen visar att det finns ett samband mellan barnens socioekonomiska förutsättningar och kvaliteten på förskolan. Bland annat visar Vetenskapsrådets forskningsöversikt (2015) att förskolor med hög andel barn från låginkomstfamiljer tenderar att ha lägre kvalitet, jämfört med förskolor med barn med högre socioekonomisk status. Skolverket konstaterar i sin rapport från 2025 att förskolesegregationen följer boendesegregationen, och barn från låginkomstfamiljer oftare samlas på samma förskola vilket ställer andra krav på förskolans kompensatoriska uppdrag. Forskning visar även att barn från låginkomstfamiljer har en högre risk att inte nå målen i skolan (Vetenskapsrådet, 2015).

De ekonomiska sammanhang som barnet befinner sig i är därmed också en viktig faktor att ta hänsyn till i en resursfördelningsmodell. Framför allt framhåller litteraturen att barn från låginkomstfamiljer oftare koncentreras på samma förskola och att dessa förskolor har sämre förutsättningar att möta barnens behov, till exempel i form av lägre andel förskollärare (Vetenskapsrådet, 2015). Samtidigt framhålls det i forskning att dessa barn har störst nytta av förskolan (Vetenskapsrådet, 2015).

Huvudmannen bör därmed kompensera barn vars vårdnadshavare har en låg inkomst, för att möjliggöra att alla barn ha lika förutsättningar att ta till sig utbildningen i förskolan. För att identifiera barnets ekonomiska sammanhang används variablerna:

- Boende i ett hushåll med låg ekonomisk standard.
(För bostadsområdessammanhanget används "Andel hushåll med låg ekonomisk standard").

Hushållens ekonomiska standard är ett mått som SCB använder för att jämföra inkomster för olika grupper i samhället, där disponibel inkomst sätts i relation till hushållets sammansättning (se bilaga 1 – *Teknisk beskrivning av strukturersättningsmodellen* för ytterligare beskrivning av variabeln). Genom att använda ekonomisk standard, som även tar

hänsyn till hushållets sammansättning, omfattar det ekonomiska sammanhanget i den uppdaterade modellen även det sammanhanget som kallas *boendesituation*.

Språkligt sammanhang

I inventeringen av befintliga modeller återfinns utländsk bakgrund i majoriteten av kommunernas resursfördelningsmodeller. Eftersom ansatsen i utredningen för att uppdatera strukturersättningsmodellen har varit *vad* i barnets sammanhang påverkar deras förutsättningar, har det varit angeläget att ytterligare identifiera vad utländsk bakgrund mäter. I såväl en rapport från SKR (2014) som SCB (2025) framkommer det att effekten av ett barns migrationsbakgrund till stor utsträckning påverkas av andra faktorer, så som föräldrarnas utbildningsbakgrund. Genomgående i litteraturen framkommer dock att barn vars vårdnadshavare har ett annat modersmål än svenska har stor nytta av förskolan i relation till språkutvecklingen i svenska språket (Avci, 2025; SKR 2014; Vetenskaprådet, 2015). Undersökningar visar även att barn på förskolor i utanförskapsområden har ett sämre ordförråd än barn som gått förskolor i andra områden (Avci, 2025).

Det språkliga sammanhanget är därmed viktigt att isolera, utöver utbildningssammanhanget och det ekonomiska sammanhanget, där migrationsbakgrunden i sig är betydelsefull. Tidig exponering av det svenska språket hemma och på förskolan har en påverkan på barns förutsättningar att ta till sig utbildningen i förskolan.

Det är därmed även relevant för huvudmannen att kompensera barn som i lägre utsträckning kommunicerar på svenska och möjliggöra så att alla barn har lika förutsättningar att ta till sig utbildningen i förskolan. För att identifiera barnens språkliga sammanhang används variabeln:

- Ingen vårdnadshavare är född i Sverige.
(För bostadsområdessammanhanget används "Andel födda utanför Sverige").

Hur skapar vi en socioekonomisk resursfördelningsmodell som kontinuerligt möter barnens behov?

Genom att kontinuerligt följa upp variablernas träffsäkerhet i förhållande till barnens behov kan justeringar eller förändringar av modellen behöva genomföras utifrån ny kunskap från forskning, nämndens egna uppföljningar eller andra signaler i samhället. Eventuella förändringar av modellen behöver förskolenämnden fatta beslut om.

Modellkonstruktion

För en ytterligare detaljerad beskrivning av modellens konstruktion hänvisas till bilaga 1 – *Teknisk beskrivning av strukturersättningsmodellen*, samt bilaga 2 – *Räkneexempel* som visar hur modellen tillämpas.

Förslaget på uppdaterad strukturersättningsmodell består av tre nivåer av sammanhang: hushållssammanhanget, förskolesammanhanget och bostadsområdessammanhanget. I dessa tre nivåer ingår tre olika sammanhang: utbildningssammanhang, ekonomiskt sammanhang och språkligt sammanhang.

	Hushållssammanhang	Bostadsområdes-sammanhang	Förskolesammanhang
Utbildnings-sammanhang	Ingen vårdnadshavare har högre utbildning än grundskola	Andel med högst förgymnasial utbildning	Ingen vårdnadshavare har högre utbildning än grundskola
Utbildnings-sammanhang	Ingen vårdnadshavare har högre utbildning än gymnasiet	Andel med höst gymnasial utbildning	Ingen vårdnadshavare har högre utbildning än gymnasiet
Ekonomiskt sammanhang	Boende i hushåll med låg ekonomisk standard	Andel hushåll med låg ekonomisk standard	Boende i hushåll med låg ekonomisk standard
Språkligt sammanhang	Ingen vårdnadshavare är född i Sverige	Andel födda utanför Sverige	Ingen vårdnadshavare är född i Sverige
Tyngd	Hushållstyngd = 4	Områdestyngd = 1	Förskoletyngd = 1

Tabell 1. Matris över sammanhang, variabler och tyngder i förslag på uppdaterad strukturersättningsmodell.

I tabell 1 framkommer en matris över vilka sammanhang och variabler som finns med i förslaget på modellen. I rad *Tyngd* framkommer viktningen av de olika sammanhangen i modellen.

Hushållstyngd

I viktningen av modellen utgör varje del av hushållssammanhanget en tyngd, som summeras till en *hushållstyngd*. Som nämnts bestäms utbildningssammanhanget i två steg, där en grundskoleutbildning väger tyngre än en gymnasial utbildning. Alla barn som har två vårdnadshavare som inte har högre utbildning än grundskola ingår även i variabeln "Ingen vårdnadshavare har högre utbildning än gymnasiet". Detta innebär att när utbildningen är mycket låg, genererar det alltid två tyngder. Hushållstyngden kan uppgå till fyra tyngder.

Områdestyngd

Bostadsområdessammanhanget definieras i modellen om *områdestyngd* och utgör en tyngd. Den består dock av samma ingående variabler som hushållstyngden. Områdestyngden tilldelas bostadsområden som har en hög genomsnittlig andel personer med låg utbildning, hög andel hushåll med låg ekonomisk standard och hög andel personer födda utanför Sverige. Hur beräkning görs återfinns i bilaga 1 – *Teknisk beskrivning av strukturersättningsmodellen*, och ett räkneexempel återfinns i bilaga 2.

Bostadsområde definieras i sammanhanget som regionalt statistikområde, vilket är en rikstäckande indelning av landet skapad av SCB. I Malmö finns det 91 regionala statistikområden. Av Malmös 91 områden hade 30 områden tilldelats en områdestyngd om modellen hade tillämpats i budget 2025. Vilka dessa områden är framkommer i bilaga 3 – *Karta över områden som tilldelas områdestyngd*. Detta kan även jämföras med Boverkets kategorisering av regionala statistikområden med socioekonomiska utmaningar. 26 av de områden som i den uppdaterade modellen tilldelas en områdestyngd kategoriseras även av Boverket som områden med socioekonomiska utmaningar eller områden med stora socioekonomiska utmaningar. Resterande fyra är så kallade blandade områden enligt Boverkets kategorisering.

Förskoletyngd

Förskolesammanhanget definieras som *förskoletyngd* och kan i likhet med bostadstyngden utgöra en tyngd. Den består av samma ingående sammanhang som hushållstyngden, men beräknar genomsnittlig hushållstyngd per förskola. Det vill säga, på en förskola där barnen i hög utsträckning har lågutbildade vårdnadshavare, bor i hushåll med låg ekonomisk standard eller har vårdnadshavare födda utanför Sverige, tilldelas alla barn på förskolan en förskoletyngd.

Fördelning av variabler och effekter i modellen

Fördelningen av antal barn i varje variabel om den uppdaterade modellen hade tillämpats på budget 2025 återfinns i diagram 1. I diagrammet framkommer att fördelningen av antal barn inom varje variabel är relativt jämn. Det är en något högre andel barn som faller in under det språkliga sammanhanget, mätt med om vårdnadshavarna är födda utomlands, jämfört med övriga variabler. Endast en liten andel barn har vårdnadshavare med endast förgymnasial utbildning, men dessa barn ingår även i andelen barn med vårdnadshavare med endast gymnasial utbildning.

Som även framgår i diagram 1, hade cirka 26 procent av barnen tilldelats en förskoletyngd om modellen hade tillämpats på budget 2025, jämfört med 30 procent av barnen som tilldelas en områdestyngd. Det som har en stor påverkan på modellen är dock att de 26 procent av barnen som får en förskoletyngd finns på 24 procent av förskolorna i staden. Det kan jämföras med de 30 procent av barnen som tilldelas en områdestyngd som är fördelade på 76 procent av förskolorna.

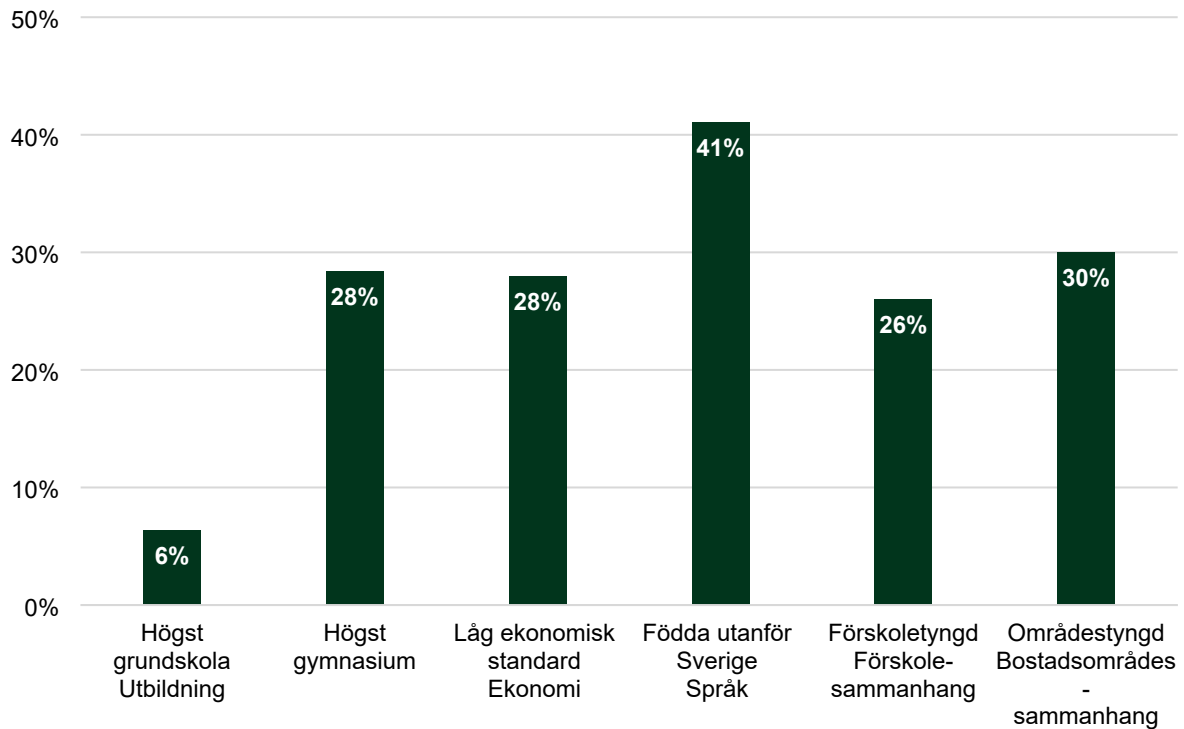

Diagram 1. Fördelning av andel barn i varje variabel i förslag på uppdaterad modell om den tillämpats i budget 2025.

I diagram 2 framkommer fördelningen av strukturersättningen per barn i budget 2025. I diagram 3 framkommer fördelningen av strukturersättning utifrån den uppdaterade strukturersättningsmodellen om den tillämpats i budget 2025. Effekten av förskoletyngden blir tydligt i diagram 3, där ersättningen koncentreras på de förskolor som genererar högst strukturersättning. Dessa förskolor tilldelas i regel en förskoletyngd.

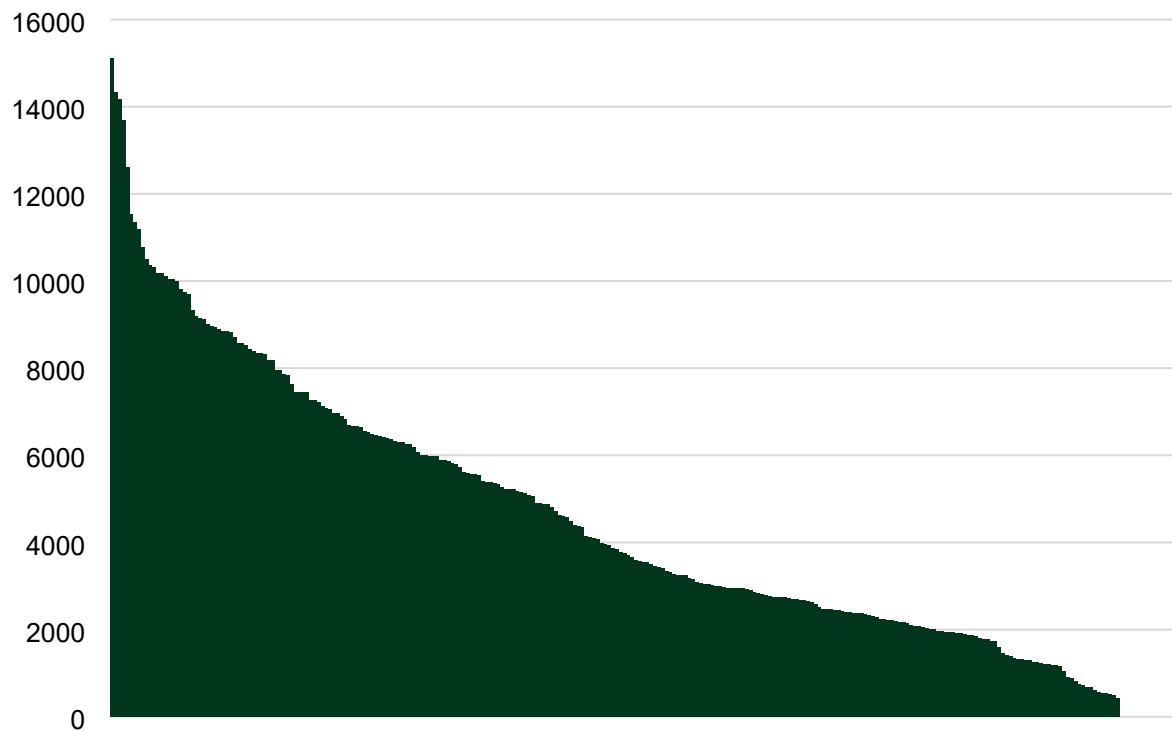

Diagram 2. Strukturersättning per barn per förskola enligt budget 2025 och nuvarande strukturersättningsmodell.

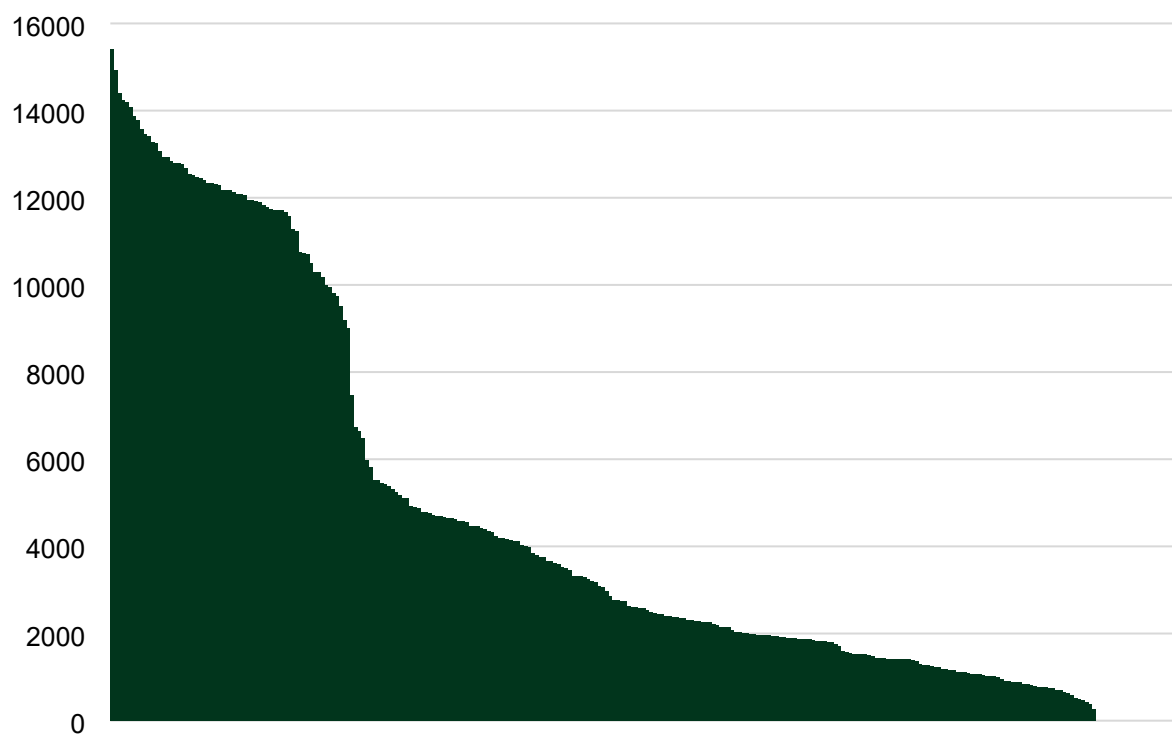

Diagram 3. Strukturersättning per barn per förskola om förslag på uppdaterad strukturersättningsmodell tillämpas på budget 2025.

Eftersom förskoletyngden tilldelas alla barn på förskolan är förskoletyngden den mest utslagsgivande i modellen. Genom att koncentrera en del av strukturersättningen till de förskolor där en hög andel barn kommer från mindre gynnsamma socioekonomiska sammanhang, skapas en modell som i högre grad är kompenserande. Detta är i linje med Skolverkets rapport 2025, där det framhålls att förskolans barnsammansättning i sig kan verka kompenserande för barnens hushålls- och bostadsområdessammanhang, men kan behöva kompenseras för i de fall barnsammansättningen har en tyngd som inte bidrar till barnens utveckling och lärande.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till en uppdaterad strukturersättningsmodell innebär en omfördelning av de ekonomiska resurser som i förskolenämndens resursfördelningsmodell fördelas efter socioekonomiska faktorer. I nuvarande resursfördelningsmodell är det fyra procent av grundersättningen som fördelas efter socioekonomiska faktorer. Denna utredning har avgränsats till att inte undersöka en förändring av strukturersättningsens relativa storlek i förhållande till grundersättningen i övrigt.

I bilaga 4 – *Strukturersättningsbelopp per förskola* finns en jämförelse på strukturersättningsbelopp mellan nuvarande strukturersättningsmodell och förslaget till uppdaterad strukturersättningsmodell. För nuvarande modell är det samma belopp som förskolenämnden beslutade om i samband med nämndsbudget 2025 och som ingår i en förskolas grundbelopp. Avseende förslaget till uppdaterad modell så är de beloppen baserade på budget 2025 som om förslaget på den uppdaterade modellen hade varit beslutad och gällande.

Referenser

- Avci, G. (2025). *Det handlar om oss – så bryter vi utanförskapet och bygger en starkare gemenskap* (SOU 2025:76). Stockholm: Regeringskansliet. Hämtad från: [Det handlar om oss – så bryter vi utanförskapet och bygger en starkare gemenskap](#).
- Skolinspektionen. (2016). *Socioekonomisk resursfördelning till förskolan* (Diarienummer 400-2016:5915). Skolinspektionen. Hämtad från: [Socioekonomisk resursfördelning till förskolan](#).
- Skolverket. (2025). *Segregation och likvärdighet i förskolan* (Rapport 2025:5). Skolverket. Hämtad från: [Segregation och likvärdighet i förskolan](#).
- Statistiska centralbyrån. (2024). *Fördjupad analys om utanförskap: Slutrapport regeringsuppdrag 2024:2*. Hämtad från: [Fördjupad analys om utanförskap](#).
- Sveriges Kommuner och Regioner. (2014). *Socioekonomisk resursfördelning till skolor*. Sveriges Kommuner och Regioner. Hämtad från: [Socioekonomisk resursfördelning till skolor](#).
- Sveriges Kommuner och Regioner. (2018). *Socioekonomisk resursfördelning i skola och förskola*. Sveriges Kommuner och Regioner. Hämtad från: [Socioekonomisk resursfördelning i skola och förskola](#).
- Vetenskapsrådet. (2015). *En likvärdig förskola – En forskningsöversikt*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Hämtad från: [En likvärdig förskola – En forskningsöversikt](#).

Bilagor

Till denna utredning och förslag till uppdaterad strukturersättningsmodell ingår fem bilagor:

- Bilaga 1 – Tekniskt beskrivning av strukturersättningsmodellen
- Bilaga 2 – Räkneexempel
- Bilaga 3 – Karta över områden som tilldelas områdestyngd
- Bilaga 4 – Strukturersättningsbelopp per förskola
- Bilaga 5 – Enkel prövning av barnets bästa – uppdaterad strukturersättningsmodell